

скитъ писатели. Азъ не съмъ сръщалъ още между българските писатели такива, които да употребяватъ всъка дума на своето място. И минаватъ за много видни писатели! Не само между българи гърбъ не съмъ сръщалъ, но и между английските писатели. Това не е единъ неджъ на съзнанието, но съвременните народи не съмъ достигнали още до тази висша степенъ на развитие, да разбератъ съдържанието на езика. Съвременните народи говорятъ само по форма. Едно предложение е хубаво само по форма. Единъ младъ поегъ може да пише тъй: „Върхове високи, долини дълбоки!“ Тия думи иматъ ли смисълъ? – Иматъ смисълъ, защото при всички единъ върхъ седи една долина. „Върхозъ високи, долини дълбоки!“ Сега, нѣкой може да се съмѣе на стихотворението на този поетъ. Другъ младъ поетъ казва тъй: „О, ти си красива като нѣкой планински кремъ, ти си като нѣкой турски шадраванъ“. Този поетъ може да се коригира. Вземете предвода на свещените псалми отъ еврейски езикъ. Тѣ се четатъ много мячно, не съмъ прѣведени както трѣбва, и оѣзи, които съмъ ги прѣвеждали, тѣ съмъ били далечъ отъ да разбираятъ вътрѣшния смисълъ на онѣзи псалмопѣвици, които съмъ ги писали прѣди хиляди години. Слѣдователно, не е упрѣкъ, че тѣ не могатъ да прѣведатъ вътрѣшния смисълъ на единъ псаломъ, или пъкъ да разбираятъ съвременното Евангелие, което е писано прѣди 2000 години, или пъкъ посланията на апостолите, запримѣръ посланието на апостола Павла. А днесъ тѣ седяте и се догаждатъ тъй, както геологът се догаждатъ за земята, както астрономът се догаждатъ за слънцето, както биологът, химиятъ, физиятъ се догаждатъ по извѣстни въпроси. И всички все съ догадки ходятъ. Прѣдполагатъ, допускатъ, измѣрватъ, но колкото и да измѣрватъ, има извѣстни величини извѣнъ човѣшките схвашания, ние ги наричаме ирационални числа. Мѣришъ, мѣришъ, все остава извѣстенъ малъкъ излишъкъ, не можешъ да го дѣлишъ. Дѣлишъ, дѣлишъ, оставяшъ го на страна, казвашъ: е, нѣма нищо. Не, тѣзи най-малките излишъци, които оставатъ, тѣ съмъ, които създаватъ най голѣмите страдания на съвременното човѣчество. Ти казвашъ: пари, пари, хлѣбъ, облѣкло кѫщи, това